

SKELLEFTEÅ

VISIT
SKELLEFTEÅ

Handbok till FN:s 17 Globala mål

INSPIRATION TILL DITT HÅLLBARHETSARBETE

Tillsammans för ett hållbarare Skellefteå

Vi på Visit Skellefteå vill inspirera er i ert hållbarhetsarbete och erbjuder därför den här handboken som bygger på FN:s 17 Globala mål för hållbar utveckling. Med den i handen kan du lättare se vilka delmål som är relevanta för just ditt hållbarhetsarbete, och även se handfasta tips på vad du kan göra redan idag.

Att arbeta med hållbarhet innebär inte bara att du tar ett ansvar för miljön och din omgivning, det innebär också nya affärsmöjligheter och konkurrensfördelar. Dagens besökare ställer allt högre krav och efterfrågan på hållbara produkter har aldrig varit större. Om du kan visa att din idé är hållbar vinner du konkurrensfördelar gentemot dina konkurrenter. Det kan exempelvis handla om att du använder lokala råvaror, eller att du gör en insats för samhället du verkar i.

Visit Skellefteå arbetar strategiskt och målmedvetet för att göra Skellefteå till en mer hållbar destination, både destinationsövergripande och när det gäller att kunna erbjuda ett hållbart utbud av upplevelser. För att göra det lättare för er besöksnäringens företagare att relatera till och jobba utifrån FN:s Globala mål har vi, med inspiration från den danska ön Fyn, tagit fram den här handboken. Till varje enskilt mål ger vi exempel på initiativ och insatser som du kan applicera på din verksamhet. Men det är viktigt att komma ihåg att olika exempel passar för olika typer av verksamheter, samt att målen är globala och olika relevanta i olika länder. Alla kan inte göra allt, men alla kan göra något.

Låt denna inventering med hjälp av handboken bli det första steget på er hållbarhetsresa. För att sedan kunna kommunicera ert hållbarhetsarbete och erbjuda hållbara upplevelser ut mot kund krävs ett aktivt arbete med märkning eller certifiering, vilket erbjuds genom GSTCs hållbarhetsanalys. För att få veta mer om analysen och hur ni kan gå vidare, se sista sidan av denna handbok.

Sprid ordet – det smittar nämligen av sig på företag i din omgivning, men framförallt kan det vara avgörande i besökarens val av destination, aktivitet eller boende.

Tillsammans får vi fler att välja Skellefteå!

FN:s 17 Globala mål

FN:s medlemsländer antog 2015 Agenda 2030: en universell agenda som inrymmer Globala målen för hållbar utveckling. De 17 globala målen har i sin tur 169 delmål och 230 globala indikatorer. Globala målen och Agenda 2030 är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder någonsin antagit och finns till för att uppnå fyra fantastiska saker till år 2030: Att avskaffa extrem fattigdom. Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Att främja fred och rättvisa. Att lösa klimatkrisen. Genom Globala målen för hållbar utveckling kan det här bli verklighet, om alla hjälps åt.

Om du vill veta mer om FN:s Globala mål kan du gå in på www.globalamalen.se eller scanna QR-koden nedan.

**1 INGEN
FATTIGDOM**

Mål 1

Avskaffa alla former av fattigdom

Delmål

1.2.1. Fattigdom - Initiativ som lyfter de som är utsatta för fattigdom. I Sverige lever 4 procent (ca 400 000 personer) i materiell och social fattigdom, enligt EU:s definition

Exempel

- ☐ Köp Fairtrade-produkter så bidrar du till hållbar handel och att de som tagit fram det du köper får en schysst ersättning för sitt arbete.
- ☐ Respektera arbetsrätten och anställningsskydd genom exempelvis kollektivavtal.
- ☐ Stöd nationella insamlingar, föreningar etc. som bekämpar fattigdom.
- ☐ Anställ, utbilda och integrera flyktingar som flyr från krig, förföljelse och/eller fattigdom.

2 INGEN
HUNGER

Mål 2

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Delmål

2.1.1. Svält – Initiativ som ger de socialt utsatta mat på bordet.

2.2.1. Initiativ som understryker korrekt näringsinnehåll.

2.4.1. Hållbar livsmedelsproduktion – Initiativ som stärker produkter och hållbart lantbruk.

Exempel

- ☐ Köp mat från lokala producenter och anpassat efter säsong.
- ☐ Välj ekologiska ingredienser.
- ☐ Producera din egen hållbara mat.
- ☐ Fokusera på att servera hälsosam och näringsrik mat enligt aktuella kostråd.
- ☐ Samarbeta med lokala föreningar för hemlösa om donation av mat och andra livsmedelsartiklar.
- ☐ Ge donationer till relevanta organisationer.

Mål 3

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar

Delmål

- 3.4.1. Initiativ som stärker hälsa och välbefinnande – både mentalt och fysiskt.
- 3.5.1. Initiativ som förhindrar missbruk av alkohol och andra droger.
- 3.a.1. Initiativ som minskar användningen av alla former för tobak.
- 3.d.1. Hälsorisk - Initiativ som minimerar infektionsrisken, höjer hygienstandarden, ökar varningen för eventuella hot.

Exempel

- ☐ Erbjud tränings- och spafaciliteter till gäster och personal
- ☐ Erbjud uthyrning av utrustning och kläder för utomhusaktiviteter för gäster och personal.
- ☐ Planera sport- och naturaktiviteter för gäster och personal
- ☐ Minska portionerna av kött och komplettera dem med säsong-aktuella rotfrukter och grönsaker.
- ☐ Ha tillgänglig information om socker och kaloriinnehåll
- ☐ Erbjud anställda sjukförsäkring, krishjälp etc.
- ☐ Stöd nationella insamlingar, föreningar etc. som bekämpar sjukdomar
- ☐ Erbjud alkoholfria sorter av öl, vin och drycker
- ☐ Erbjud personal hjälp med alkoholproblem
- ☐ Erbjud anställda sluta-rökakurser och liknande
- ☐ Ha en policy för hälsokrishantering
- ☐ Erbjud kurser i första hjälpen till alla medarbetare
- ☐ Kommuniera hur ni arbetar med hygienåtgärder
- ☐ Vidta åtgärder för att säkerställa en god arbetsmiljö, t.ex. undersökning av anställdas nöjdhet.
- ☐ Ha en värdegrund mot exploatering, förföljelse och trakasserier av människor.

Mål 4

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla

Delmål

- 4.4.1. Initiativ som höjer kompetensnivån bland unga och vuxna så att de har relevanta tekniska och yrkesmässiga färdigheter som kan säkra dem jobb
- 4.5.1. Initiativ som skapar mindre ojämlikhet om utbildningarna/studentplatserna mellan män, kvinnor och utsatta grupper, inklusive personer med funktionsnedsättning, annan etnisk bakgrund etc.
- 4.7.1. Kunskap i näringslivet - Initiativ som ökar kunskap och färdigheter om hållbar utveckling, hållbar turism, hållbar livsstil, mänskliga rättigheter, jämställdhet, globalt medborgarskap, kulturell mångfald etc.

Exempel

- ☐ Skapa praktikplatser, student- och lärlingsplatser
- ☐ Erbjud fortbildning till anställda
- ☐ Erbjud anställda att delta i nätverk för kunskapsutbyte
- ☐ Samarbeta med föreningar för att få de utsatta till utbildningarna och säkra lärlingsplatser.
- ☐ Sprid kunskap internt om hållbarhet.
- ☐ Skapa evenemang och möten med hållbarhet som tema.
- ☐ Kommunicera aktivt om ditt hållbarhetsarbete så att det skapar värde för besökarna, både på plats och i dina digitala kanaler.

Mål 5

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt

Delmål

- 5.1.1 Initiativ som säkerställer jämställdhet mellan kön och undviker alla former av diskriminering.
- 5.5.1. Initiativ som ökar antalet kvinnor i ledande befattningar.
- 5.c.1. Politik som verkställer och betonar jämställdhet, och stärker och främjar kvinnors rättigheter och möjligheter på alla nivåer.

Exempel

- ☐ Eftersträva jämn könsfördelning bland personalen.
- ☐ Ha både kvinnor och män i ledningen.
- ☐ Formulera en jämställdhetspolicy i medarbetarhandboken eller liknande.
- ☐ Ta hänsyn till jämställdhetsfrågor utifrån den lokala demografin.
- ☐ Gör din röst hörd och påtala sexistiskt språk och beteende.
- ☐ Dela positiva berättelser som visar på jämställdhet mellan könen och motarbetar stereotyper.
- ☐ Ha likartade anställningsvillkor oavsett kön, ras, religion, funktionsnedsättning m m.

Mål 6

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla

Delmål

- 6.3.1. Initiativ som minskar vattenföroreningar
- 6.4.1. Initiativ som minskar vattenkonsumtion.
- 6.6.1. Initiativ som skyddar och möjligen återställer vattenrelaterade ekosystem som berg, skogar, våtmarker, sjöar, vattendrag etc.

Exempel

- ☐ Kommuniser om nyttan och fördelarna med kranvatten istället för vatten på flaska
- ☐ Använd främst miljömärkta rengöringsprodukter
- ☐ Övervaka din vattenförbrukning för kontinuerlig optimering
- ☐ Ha toaletter med dubbelspolning för att minska vattenanvändningen.
- ☐ Ha sensor på för vattenkranar vid handfat och urinoarerna för att minska vattenanvändningen.
- ☐ Delta i skyddet av lokala vattendrag och vattensamlingar.
- ☐ Gör infoskyltar för besökare vid vattenområden när de är en del av din verksamhet.
- ☐ Ställ upp soptunnor vid vattenområden när de är en del av din verksamhet.
- ☐ Vidta åtgärder för att se till att gäster/turister inte överbelastar stad och natur.
- ☐ Låt inte vatten som tas från våtmarker, grund- och ytvatten försämra naturliga vattenflöden i naturen. Vattenförbrukningen kontrolleras och godkänns av myndigheterna om risk finns för störningar.
- ☐ Vattenvårdsprogram skapas vid behov.
- ☐ Avloppsvatten går till besiktade godkända avloppsanläggningar.

Mål 7

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla

Delmål

7.2.1. Initiativ som ökar andelen av förnybar energi i den totala slutliga energiförbrukningen.

Exempel

- ☐ Mät och övervaka din energiförbrukning för kontinuerlig optimering.
- ☐ Minska energiförbrukningen genom användning av energivänliga ljuskällor, apparater, maskiner etc.
- ☐ Genomför en energikontroll eller få dina byggnader energimärkta.
- ☐ Köp grön energi.
- ☐ Ha din egen förnybara energikälla som exempelvis vindkraftverk, solceller, flispanna etc.

Mål 8

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla

Delmål

- 8.1.1. Stärka den årliga ekonomiska tillväxten.
- 8.2.1. Öka ekonomisk produktivitet och innovation.
- 8.3.1. Fler jobb - Stärka produktiva aktiviteter, skapa jobb, entreprenörskap etc.
- 8.4.1. Minska materialresursförbrukningen.
- 8.5.1. Säkerställa lika lön för lika arbete och ökad anställning oavsett kön, etnicitet, handikapp etc.
- 8.6.1. Stärka andelen unga mellan 15 och 24 som är anställda.
- 8.7.1. Se till att underleverantörer etc. inte använder barnarbete.
- 8.8.1. Arbetsvillkor - Stärka arbetsförhållandena, minska arbetsolyckor etc.
- 8.9.1. Stärka hållbar turism, skapa jobb och främja lokal kultur och lokala produkter.

Exempel

- ☐ Samarbeta med utbildningsinstitutioner om innovation.
- ☐ Skapa och/eller introducera nya innovativa och energieffektiva lösningar/byggnader.
- ☐ Låt gästen välja mindre energiintensiv service genom att inte byta sängkläder och handdukar dagligen.
- ☐ Låt ditt företag hållbarhetsanalyseras enligt GSTC, se sista sidan.
- ☐ Skaffa en miljöcertifiering som Nature's Best, Green Key, Svanen eller KRAV.
- ☐ Anställ arbetslösa och människor långt från arbetsmarknaden.
- ☐ Fokusera på att anställa ungdomar.
- ☐ Stöd organisationer som arbetar mot barnarbete.
- ☐ Respektera arbetsrätten och anställningsskydd genom exempelvis kollektivavtal.
- ☐ Köp lokala råvaror, produkter och tjänster.
- ☐ Skapa upplevelser och erbjudanden även för lokala invånare.
- ☐ Investera i utvecklingen av det lokala området.
- ☐ Tipsa gäster om lokala producenter och upplevelser. Prioritera hållbara produkter och tjänster som är baserade på områdets natur, historia och kultur.

Mål 9

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation

Delmål

9.4.1. Initiativ som minskar koldioxidutsläppen, till exempel genom effektivare utnyttjande av resurser, ökad användning av ren och miljövänlig teknik och industriella processer m.m.

Exempel

- ☐ Kartlägg ditt företags koldioxidavtryck.
- ☐ CO2-kompensera din verksamhet.

Mål 10

Minska ojämlikheten inom och mellan länder

Delmål

10.3.1. Initiativ för att minska trakasserier, diskriminering och diskriminering i allmänhet.

10.7.1. Initiativ som förbättrar förutsättningarna för och användning av utländsk arbetskraft.

Exempel

- ☐ Stöd mänskliga rättighetsorganisationer och evenemang som främjar mänskliga rättigheter.
- ☐ Fokusera på att öka andelen utländsk arbetskraft och integrering på arbetsmarknaden.
- ☐ Ha en medarbetarhandbok samt en policy för diskriminering och mångfald vid nyanställningar.
- ☐ Se över gestaltningen i din kommunikation så att den representerar olika grupper av människor
- ☐ Stötta integrationen genom att ordna olika aktiviteter, t.ex. ett språkcafé för att hjälpa till med inläringen av svenska språket

Mål 11

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

Delmål

- 11.2.1. Initiativ som stärker användningen av allmän och hållbar transport.
- 11.4.1. Kultur- och naturarvsinitiativ som stärker skyddet och bevarande av världens kultur- och naturarv.
- 11.7.1. Initiativ som stärker universell tillgång för gröna och allmänna utrymmen, särskilt för barn, äldre och personer med funktionsnedsättning.

Exempel

- ☐ Erbjud laddningsstationer för elbilar.
- ☐ Erbjud cyklar till gästerna.
- ☐ Ge gästerna information om hur man kommer till/från ditt företag med kollektivtrafik
- ☐ Eftersträva och belöna kollektivpendling för medarbetare.
- ☐ Samarbeta med lokala artister och konstnärer
- ☐ Skapa evenemang som förmedlar lokalt natur- och kulturarv.
- ☐ Delta i lokala naturutvecklingsprojekt.
- ☐ Informera om naturvärde och biologisk mångfald kopplade till besöksmålet.
- ☐ Ha goda kunskaper om, och informera om, produktens eller resmållets natur- och kulturvärden.
- ☐ Samarbeta med lokalbefolkningen för att motverka negativ påverkan på kulturarv, levande kultur och historiskt sårbara miljöer.
- ☐ Bidra till bevarande av lokala historiska, arkeologiska, traditionella, kulturella och andliga värden och att trygga lokalbefolkningens tillgänglighet till sitt kulturarv.
- ☐ Se till att tillgänglighetsanpassa din verksamhet.
- ☐ Erbjud information om tillgänglighet för personer med särskilda behov.

Mål 12

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster

Delmål

- 12.2.1. Säkerställa en hållbar och effektiv användning av naturresurser.
- 12.3.1. Minska matavfallet.
- 12.4.1. Förbättra hanteringen av kemikalier och kemiskt avfall.
- 12.5.1. Minska avfallsproduktion och öka återvinningen.
- 12.6.1. Stärka företagets offentliga rapportering om hållbara initiativ.
- 12.7.1. Inköp - främja hållbar upphandling.
- 12.8.1. Öka kunskapsnivån hos gäster etc. om hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen.
- 12.b.1. Design av hållbarhetsstrategi och handlingsplaner.

Exempel

- ☐ Minska förbrukningen av engångsartiklar (eller använd miljövänliga alternativ)
- ☐ Minimera matsvinnet.
- ☐ Minska användningen av skadliga substanser och ersätt med miljövänliga produkter.
- ☐ Fokusera på att minska mängden avfall t.ex. plast.
- ☐ Uppmana och motivera till källsortering.
- ☐ Gör en årlig hållbarhetsrapport.
- ☐ Välj leverantörer med koppling till närområde när det är lämpligt.
- ☐ Ha en inköspolicy som prioriterar miljövänliga, klimatsmarta, lokala och ekologiska produkter. Även fairtrade produkter kan ingå i policyn.
- ☐ Ha en policy/strategi för verksamhetens hållbarhetsarbete.
- ☐ Ha en policy/strategi för företagets sociala ansvar.
- ☐ Ha en policy/strategi för en miljö- och klimatvänlig verksamhet med rimliga åtgärder för att hushålla med resurser, minska utsläpp och för att värna biologisk mångfald.
- ☐ Kommunicera dina miljö- och energibesparingsinitiativ till allmänheten

Mål 13

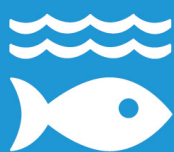
Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser

Delmål

13.2.1. Initiativ som stöder den nationella klimatpolitiken och strategier.

Exempel

- ☐ Håll dig informerad om nationella policyer och strategier.
- ☐ Bidra till att uppnå nationella mål som att minska utsläppen av växthusgaser med 70 procent fram till 2030.
- ☐ Använd mindre kött, fågel och fisk. Det krävs mer av jordens resurser att få fram kött än att odla grönsaker.
- ☐ Identifiera, beräkna och minimera utsläpp av växthusgaser och andra luftföroreningar som sker genom företagets verksamhet.

Mål 14

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling

Delmål

14.1.1. Initiativ som minskar havsföroreningar.

14.2.1. Initiativ som stärker marina och kustnära ekosystem.

14.4.1. Initiativ för att minska överfiske, oreglerat fiske etc.

Exempel

- ☐ Ställ upp soptunnor vid havet.
- ☐ Vidta åtgärder för att minimera avfall som kan hamna i havet.
- ☐ Bidra till arbetet med att hålla naturen och kusten ren.
- ☐ Köp MSC- och ASC-eller KRAVMärkt fisk.

FISKGUIDEN

Du som konsument kan bidra till ett mer hållbart fiske och vattenbruk genom att göra ett medvetet val när du köper fisk och skaldjur. Fiskguiden från Världsnaturfonden WWF hjälper dig att välja rätt fisk till middag!

wwf.se/mat-och-jordbruk/fiskguiden

Mål 15

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald

Delmål

- 15.1.1. Initiativ som bevarar och återställer skogsområden m.m.
- 15.2.1. Initiativ som ökar hållbarheten skogsförvaltning och minskar avskogning etc.
- 15.5.1. Initiativ som stärker biologisk mångfald samt skyddar och förhindrar utrotning av hotade arter.

Exempel

- ☐ Informera om allemansrättens ansvarstaganden och andra naturvårdsbestämmelser om du erbjuder naturupplevelser.
- ☐ Köp produkter utan mikroplast (kläder, disktrasor, förkläden, etc.).
- ☐ Köp certifierat och ekologiskt när ni konsumerar tropiska grödor, t.ex. bananer, choklad och kaffe.
- ☐ Kommunicera vid behov om hotade arter i det lokala området.
- ☐ Delta aktivt i utvecklingen av lokala naturområden.
- ☐ Var uppmärksam på inköp, t.ex. om möbler och inventarier är FSC-märkta.
- ☐ Plantera nya träd som förekommer naturligt i området.
- ☐ Främja den biologiska mångfalden genom att lämna gröna utrymmen ifred.
- ☐ Var medveten om regler för naturskyddade områden och skydd för biologisk mångfald i ert verksamhetsområde.
- ☐ Plantera blommor och växter som förekommer i området och främjar insektslivet, t.ex. bin och humlor. Undvik främmande och invasiva arter.
- ☐ Låt varken anställda eller besökare interagera med fritt levande djur.

Mål 16

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer

Delmål

16.5.1. Initiativ som bekämpar antikorruption mutor, svart arbete, etc.

16.7.1. Initiativ som involverar och inkluderar anställda i beslutsprocesser.

Exempel

- ☐ Var uppmärksam på leverantörer som har produkter från länder med utbredd korruption.
- ☐ Säg nej till svartarbete.
- ☐ Involvera anställda i samband med planering och nya initiativ.
- ☐ Skapa en idébank där anställda kan komma med input

Mål 17

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling

Delmål

- 17.17.1. Initiativ som främjar partnerskap och samarbete mellan företag, kommuner, föreningar etc.
- 17.19.1. Initiativ som ökar datainsamlingen och regelbundet övervakar och mäter utvecklingen av hållbarhet.

Exempel

- ☐ Samarbeta med andra företag/offentliga organ för att lösa hållbarhetsfrågor.
- ☐ Delta i partnerskap kring utveckling av nya innovativa initiativ.
- ☐ Delta i nätverk och kunskapsdelning.
- ☐ Sätt mål, gör mätningar och följ upp data kopplat till hållbarhet.
- ☐ Dela erfarenheter med andra.

Hållbarhetsanalys enligt GSTC

Önskar du/ni ta ert hållbarhetsarbete till nästa nivå genom att göra en hållbarhetsanalys på ert företag baserad på Globala målen och FN:s kriterier? Detta stärker ert varumärke och utgör en bra grund för transparent och ärlig kommunikation ut mot kund.

Vi på Visit Skellefteå erbjuder, i samarbete Region Västerbotten Turism (RVT), hållbarhetsanalyser enligt GSTC's metodik (Global Sustainable Tourism Council). GSTC har utvecklats till det verktyg som såväl nationella som internationella aktörer ser som ett kvitto på hållbara upplevelser inom besöksnäringen. GSTC utgör det minimikrav på hållbarhetscertifiering/märkning som de flesta aktörer kräver, en global branchstandard.

GSTC är FN:s organ för turismfrågor, de upprättar och förvaltar globala standarder för hållbar turism med syfte att öka kunskapen om hållbar turism bland offentliga och privata aktörer. GSTC's kriterier för hållbar turism är organiserade efter fyra huvudpunkter; effektiv hållbarhetsplanering, maximala sociala och ekonomiska fördelar för lokalsamhället, framhäva kulturarvet och reducera miljöpåverkan. Dessa kriterier ligger till grund för utvecklingsprogrammet Västerbotten Experience som RVT erbjuder Västerbottens besöksnäringens aktörer. De företag som efter genomgången analys lämnar in en miljöplan och en hållbarhetspolicy blir en Västerbotten Experience och kommer att finnas med i RVTs marknadsföring av hållbara natur- och kulturupplevelser, vasterbottenexperience.se, samt bland hållbara val på visitskelleftea.se.

Kontakta Bo Wikström på Visit Skellefteå för att få veta mer och anmäla intresse att genomgå en hållbarhetsanalys av ditt företag:

Bo.Wikstrom@visitskelleftea.se

